

Konference Mistrovic 2019

Již 26. výroční konference společnosti VVS Verměřovice, s. r. o., měla jako již tradičně hojnou účast. Sál v Mistrovicích byl zaplněn do posledního místa. Posluchači si nemohli nechat ujít zejména přednášku o řízení mléčné farmy čítající 2500 dojnic v Německu od českého krajana Víta Pospíchal. Druhým zahraničním hostem byl specialista na fyziologii reprodukce prof. Jo Leroy, DVM, PhD., z univerzity v Antverpách.

Jako první měla v Mistrovicích prezentaci Ing. Iveta Bošková, Ph.D., z Ústavu zemědělské ekonomiky a informací, která představila ekonomické ukazatele tuzemských modelových farem s výrobou mléka ve srovnání s modelovými podniky v zahraničí. Ty naše a ty polské na tom nejsou vůbec špatně. Výhled světové ceny mléka podle odhadu IFCN (mezinárodní síť pro srovnání ekonomiky farem s výrobou mléka) vypadá také pozitivně. Světová cena mléka na rok 2020 by se měla pohybovat mezi 9,10 až 10 Kč/l mléka standardizované kvality EMC (4 % tuku, 3,3 % bílkoviny).

Ing. Vít Pospíchal, herdsman na farmě Gut Hohen Luckow, Německo

Tak trochu větší mléčná farma

Od roku 2016 působí Ing. Vít Pospíchal jako herdsman (hlavní zootechnik) na farmě Gut Hohen Luckow v Meklenbursku, v jednom z největších holštýnských chovů v Německu. Na semináři v Mistrovicích představil management a chod celé farmy, který se od těch farem, jak známe tady, v mnohém liší. Je dobré se inspirovat, neboť management kolosu o 2500 dojnicích musí být propracován do posledního detailu tak, aby každé zvíře dostalo optimální péči, jak přednášející několikrát zdůraznil.

Několik středisek farmy leží asi 30 km od Rostocku a Baltského moře:

- Hohen Luckow, 2500 dojnic, 1000 telat a jalovic,
- Hoppenrade, 500 dojnic,
- Jürgenshagen, 1200 jalovic (tři měsíce věku až tři týdny před otelením),
- Miekenhagen, 1000 dojnic, 1000 jalovic.

Společnost obhospodařuje přibližně 8500 ha půdy, kterou z větší části využívá k pěstování plodin pro krmné účely. Provozuje čtyři bioplynové stanice a 23 větrných elektráren.

Vít Pospíchal má na hlavním středisku Gut Hohen Luckow na starosti 2500 krav, 1000 telat a jalovic. Průměrná užitkovost krav je 11 500 litrů za

laktaci při 3,8 % tuku a 3,4 % bílkovin. Denní produkce představuje 80 000 litrů mléka. Na farmě je 36 zaměstnanců, dojení se uskutečňuje dvakrát denně, v rozdoji 3x denně. Provoz farmy je nepřetržitý (24/7). Dobrým ukazatelem efektivity krav je počet litrů za den života zvířete – německá farma má průměr 19 l mléka za den života. Průměrně se krávy dožívají tří laktací.

Týmy pro určitou činnost

Zaměstnanci jsou rozděleni na jednotlivé neměnné týmy, které mají na starost vybraný úsek: dojírnou, telata, krmení... Tito zaměstnanci mají přesný rozpis prací vyvěšený na viditelném místě, pro každou činnost existuje SOP – standardní operační postup (kdo, co, kdy a jak). „Každý zaměstnanec musí vědět, jaké má úkoly a kdo je jeho přímý nadřízený,“ vysvětluje Vít Pospíchal a dodává, že asi třetina zaměstnanců je z Polska, což je pro něho jazykovou výhodou. „Již začínáme jednotlivé pokyny SOP dostávat do elektronické podoby, aby byly dostupné z tabletů nebo mobilních telefonů. Snahou je co nejvíce grafických prvků, videí a co nejméně řeči.

Každý den v týdnu mají týmy v jednotlivých úsecích pevně dané úkoly. Například produkční stáj: pondělí – vyšetření březosti, úterý – zasušení, středa – pře-

Prof. Jo Leroy, DVM, specialista na reprodukci skotu

sun krav do březích skupin, čtvrtek – inseminace, pátek – kontrola stáda. Jde také o přesné dodržování času u rutinálních prací,“ vysvětlil přednášející.

Všechna data se sbírají v elektronické podobě, používají se programy DairyComp 305 a Feed Watch. Přesného zadání dat do počítače je podle Ing. Pospíchala pro vyhodnocení výsledků nezbytné. Stejně tak i přesná identifikace zvířat – aktuálně pomocí RFID čipu v uchu krav a skenerů (čteček). Kontrolu výsledků dělají zootechnici denně, týdně a měsíčně.

Stání na sucho

„Doba stání na sucho je u nás průměrně 50 dní. Cílem je maximální komfort – stání na sucho by nemělo být kratší než 45 dní, ne delší než 75 dní. Jednou týdně provádíme koupele paznehtů s nulovou tolerancí kulhajících krav. Pro suchostojné slouží dvouřadá stáj s pískovými boxy, maximální naplnění je 100 %. Krmná dávka pro krávy na sucho je jednoduchá: kukuřičná siláž, sláma, řepkový šrot, příjem sušiny je 14 kg,“ popsal přednášející management této kategorie.

Příprava na porod

Přesun do skupiny přípravy na porod je 21 dní před očekávaným otelením. Jalovice jsou oddělené od krav. Podává se

stejná krmná dávka jako u krav stojících na sucho + aniontové soli. Dvakrát týdně se kontroluje pH moči.

Porod

Krávy jsou pod dohledem ošetřovatele 24 hodin. Na farmě se praktikuje „Just in time system“ – každých 30 minut se kontroluje, při příznacích porodu je kráva převedena do individuálního boxu. Porodní box je dezinfikovaný a nově nastlaný slámou pro každou krávu. Obsluha provede kontrolu polohy a stavu telete. Pokud se kráva do dvou hodin neotělí nebo při komplikacích, následuje pomoc ošetřovatele. Bilance je 3 % mrtvých narozených telat.

Období bezprostředně po porodu

Vyskolená obsluha udělá kontrolu porodních cest (zranění, dvojče), oddojí mlezivo a zkontroluje jeho kvalitu, provede pasteraci. Vše důkladně zdokumentuje. Matka dostane kalciový bolus a propylenglykol. Prvních 24 hodin je kráva ustájena individuálně na slámě, poté ve skupině po 30 kusech.

Péče o novorozené tele

Novorozené tele se napájí sondou, podávají se mu čtyři litry pasterovaného mleziva (refraktometr – BRIX > 23) co nejdříve po narození (průměrná doba do napojení je 30 minut), následuje dokumentace hmotnosti a dezinfekce pupku. Prvních 24 hodin stráví tele ve vyhřívávacím boxu, jalovičky po osmi hodinách dostanou 2 l mleziva a také injekčně železo. Telata jsou označena ušní známkou a po jednom dni přesunuta do teletníku. V zimním období se používají deky pro čerstvě narozená telata. Býčci se po 14 dnech věku prodávají, jalovičky zůstávají na farmě nebo jsou přemístěny do některého z jiných středisek. Z živě narozených je úhyn okolo 1 %.

Kontrola otelených krav

Po otelení se kráva převede do skupiny po 30 zvířatech. Každý den po

ranním dojení prvních 14 dní v laktaci jsou otelené krávy pod kontrolou – měří se nádoj a vizuálně se kontroluje jejich celkový zdravotní stav. Dvakrát týdně se kontroluje výskyt ketózy u všech krav ve skupině, stanoví se diagnóza a případně podávají léčiva. Dvakrát týdně se tyto krávy ze skupin převádějí do produkční stáje. Cílem je, aby prvotelky deset dní v laktaci dojily 28 l, starší krávy 40 litrů mléka. Všechny úkony provádí ošetrovatelský tým. Výsledky práce u otelených krav jsou následující: zadržení lůžka 7 %, metritis 6 %, ketóza 17 %, dislokace slezu 2 %, ulehnutí po porodu 3 %.

Produkční skupina a stáj

Na farmě Gut Hohen Luckow aktuálně používají dojírnu 2 x 20 stání side-by-side od firmy BouMatic. Každý den se v ní uskuteční asi 4000 dojení. Střídají se tři směny po osmi hodinách, vždy dva dojiči a jeden naháněč, který také vyhrnuje kejdu ze skupin ve stáji. Průchodnost je asi 200 podojených krav za hodinu. Důležité je podle Víta Pospíchala dodržování a kontrola předepsané rutiny, opět podle SOP. Ve třířadé produkční stáji jsou boxy stlané slámou a vápnem dvakrát týdně. Skupiny jsou rozdělené na prvotelky a starší krávy, inseminační skupiny a skupiny březích krav. Úprava paznehtů se uskutečňuje 80 dní v laktaci a poté každých 120 dní a před zasušením, akutní případy ihned. Kontrola kulhajících krav se provádí jednou týdně, koupele paznehtů třikrát týdně.

Ekonomika výroby mléka je následující:

- Cena mléka: 0,32 eura/kg
- Náklady: 0,29 eura/kg
  - objemná krmiva: 0,08 eura/kg,
  - jadrná krmiva: 0,09 eura/kg,
  - mzdové náklady: 0,05 eura/kg
  - veterinární služby, inseminace: 0,014 eura/kg
  - spotřební materiál: 0,012 eura/kg
  - voda, energie, stroje: 0,03 eura/kg
  - odpisy: 0,014 eura/kg

Krmná dávka

Všechny produkční dojnice se krmí jednou denně jednotnou krmnou dávkou. Krmivo se přihruje traktozem každé dvě hodiny, celkem tedy 12 x denně. Druhá krmná dávka se míchá pro krávy stojící na sucho. Produkční dávka, která je GMO free, je

založena na kukuřičné siláži, travní senáži, řepkovém, kukuřičném a pšeničném šrotu, pšeničných otrubách, krmném tuku a minerálně-vitamínovém doplňku. Připravují ji dva krmné vozy značky Peecon o objemu 36 a 50 m³. Zbytky na žlabu se každý den váží, cíl je do 4 %. Třikrát týdně se měří sušiny siláží. Příjem sušiny je u prvotek 21 kg, starší krávy by měly přijímat průměrně 27 kg na vrcholu laktace, ke konci 24 kg.

Reprodukce

U všech krav se praktikují programy na synchronizaci říje, přirozená říje se nesleduje – první inseminace double ovsynch (72 až 78 dní v laktaci). Poté 32. den (pondělí) po inseminaci se provede vyšetření březosti a resynch

Na konferenci VVS v Mistrovicích byl 14. listopadu 2019 plný sál

u nebřezích krav. Asi 95 % krav je pak březích po třech inseminacích (150 dní v laktaci). Pregnancy rate díky takovému managementu dosahuje hodnot okolo 29 %, servis perioda je průměrně 106 dní. Jalovice se poprvé inseminují ve věku 12 měsíců při hmotnosti minimálně 400 kg, a to sexovaným spermatem. Vyřazují se jalovice, které nezabřezly do 16. měsíce po čtyřech inseminacích. Průměrný věk při otelení je 21 měsíců. „Inseminace je podle protokolu naplánována na každý čtvrtek, kdy je třeba obsloužit asi 100 krav, ve třech lidech to děláme asi tři hodiny,“ dodal Vít Pospíchal.

Plány do budoucna

V závěru přednášky zmínil herdsman Vít Pospíchal nejbližší plány, které se týkají farmy. Kapacita dojírny už nestačí a již ve fázi stavby je nová kruhová dojírna Boumatic s 80 místy,

na které se bude dojit třikrát denně. Rovněž brzy dojde k dokončení přestavby odchovny jalovic Jürgenshagen (1800 jalovic) a silážních jam. V plánu je také stavba stáje pro 800 dojnic v Hohen Luckow a navýšení kapacity teletníku. Zřizuje se internetová platforma pro SOP a komunikaci se zaměstnanci. Velkou otázkou dnešní doby je podle přednášejícího také redukce antibiotik.

Proč se soustředit na reprodukci?

Druhým zahraničním přednášejícím byl prof. Jo Leroy, DVM, PhD., z univerzity v Antverpách. Ve svém příspěvku rozvedl téma, jak dosáhnout dlouhodobého úspěchu s rychle se rozvíjejícími metodami podpory reprodukce. Snahou je dosa-

podložit přednášející. V několika bodech se vyjádřil k výživě v souvislosti s plodností:

- Poslední trimestr předchází laktace je rozhodující pro optimální kondici v průběhu stání na sucho. Kondice ve stání na sucho a management stání na sucho určují apetit v počáteční fázi laktace. Apetit a příjem sušiny jsou rozhodující pro metabolické zdraví na počátku laktace.
- Nasycené tuky stimulují produkci mléka, ale prohlubují negativní energetickou bilanci a krávy budou více trpět během prvních dvou měsíců po otelení. Pozor na dopady na příjem sušiny a fermentaci. Nasycené tuky mohou podpořit růst folikulů
- Polynenasycené mastné kyseliny mohou zlepšit přežití embryí.
- Krmné tuky nikdy nevyřeší problémy s plodností. Mohou však zlepšit již dobré výsledky reprodukce, pokud jsou však podávány správně.

Doporučení prof. Leroye: „Ujistěte se, že od počátku pracujete s dobrým materiálem po stránce genetické a odchovu jalovic, jen ten zaručuje optimální plodnost. Správné řízení plodnosti začíná zamyšlením se nad předchozí laktací a stáním na sucho a jak tato období ovlivňují zdraví metabolismu v tranzitním období. Zdraví v tranzitním období dramaticky ovlivňuje plodnost! Ošetření dělohy a hormonální protokoly jsou hašením požáru, a nikoliv správným řízením reprodukce. Jsou však velmi důležité pro udržení co nejkratší servis periody,“ shrnul obsah svého sdělení prof. Jo Leroy.

VVS dobývá Afriku

V závěru vystoupil ředitel společnosti VVS Verměřovice Ing. Václav Brynda, který s nadhledem oznámil, že společnost VVS je na farmě, jak jinak než ve formě. Grafy stoupají, objem výroby i tržby mírně vzrostly. VVS svými výrobky a odbornou činností nedávno dobyla nový kontinent – Afriku. Václav Brynda popřál všem přítomným šťastné a veselé vánoční svátky a také to správné vykročení do nového roku.

**Podle přednášek
Lukáš Prýmas**